

skaffelse, maa fremkalde megen Betænkning, maa holde meget stærkt tilbage, naar der er Spørgsmaal om Forandringer i Toldloven; thi, mine Herrer, det er ikke tilfældigt, det er ikke vilkaarligt, det er ikke paa Grund af Mangel paa Indsigt hos Lovgiverne i Danmark, naar det Udbytte, som høves af Tolden, af Brønderierne, kort sagt af de indirekte Afgifter, udgjør et meget betydeligt Beløb af Statens samlede Indtægter. Man maa overhovedet ikke tro, at der i disse Forhold er leevnet den menneskelige Frihed saa stort et Spillerum, som flere her synes tilbøjelige til at antage, førnd man nærmere har undersøgt Sagen, og lært at høre sig for den bitre Nødvendighed. I den Henseende er efter min Mening Intet mere lærerigt end det at anfille en Sammenligning med andre Lande — thi man tillade sig nu engang den Overbevisning, at vi ikke staa saa høit her i Landet, at vi skulde være kløgere og dygtigere end Folk i andre Lande. Jeg tror altsaa, at der er noget Lærerigt i at anfille en Sammenligning imellem den Rolle, som de indirekte Skatters Udbytte spiller i Danmark, og den Betydning, det har i nogle andre Lande. Jeg tør her, for ikke at trætte, ikke vælge altsor mange Lande, men jeg vil vælge to Lande, der af nationale Grunde staa os meget nær, nemlig Sverrig og Norge, og jeg vil derhos nævne et Land, hvor man dog ikke vil betvivle, at statsøkonomisk Kundskab er mere udbredt end i noget andet europæisk Land, nemlig England. Hvorledes tro De nu, mine Herrer, at Forholdet stiller sig, naar De i denne Henseende sammenligne Danmark med England og med Sverrig og Norge? Tro De, mine Herrer, at vi efter vore Forhold have kastet en større Byrde paa de indirekte Afgifter, og altsaa have ladet Udbyttet af de øvrige Indtægtskilder blive mindre end i de andre Lande, eller tro De, at det Omvendte er Tilfældet? Hvorledes i Bifølgelsen de forskellige Skatter falde paa de enkelte Klasser i Samfundet? Ja mine Herrer, det er et saa overordentlig sammensat Spørgsmaal, at uden den mest indtrængende og omfattende Undersøgelse, kan Intet siges herom, som har den allermindste alvorlige Betydning. Hertillands ere saadanne Undersøgelser, saavidt jeg veed, ikke blevne anfillede med saadan Grundighed og Nøagtighed, at der foreligger noget paalideligt Resultat, og jeg kan derfor ikke gaa ind paa Spørgsmaalets besvarelse; men det er meget vigtigt at fastholde dette, naar man saa stærkt taler om det Uretfærdige i den nuværende Skattelovgivning. Det er nemlig hidtil aldeles ikke blevet beviist, at det forhold sig saaledes, om der end kan være dem, som tro det; naar man kun stiller sig paa et Bølfesstandpunkt, kan det synes saaledes; men noget Bevis er ikke blevet ført for en saadan almindelig Uretfærdighedsaaftand. Altsaa, hvorledes er Forholdet mellem Udbyttet af de indirekte Skatter og Udbyttet af andre Indtægtskilder i Danmark

sammenlignet med England, sammenlignet med Sverrig og sammenlignet med Norge? Den mig meddelte Beregning tager Aaret 1871, undtagen for Norge, hvor jeg maa holde mig til 1870, og Forholdet er da dette: England har i Toldindtægter — customs — 28,87 pSt. af sine samlede Indtægter. Dertil kommer, hvad Engländerne kalde excise, hvilket vi, naar vi ville samle de indirekte Afgifter, naturligvis maa tage med. Dertil hører blandt Andet Maltskatten, og denne Indtægt udgjør 32,58 pSt. af den hele Indtægt, altsaa tilfammen 61,45 pSt., og skulde vi dertil føie Stempelpapirindtægterne, der udgjøre 12,88 pSt. blev det Hele 74,33 pSt. Hvad Sverrig angaar da faae vi, naar vi sammenlægge Toldindtægterne, Stempelindtægterne og Brønderisindtægterne, af det samlede Skattebeløb 53,23 pSt. Lader jeg Stempelindtægten ude af Betragtning og tager blot Tolden og Brønderisafgiften, faar jeg 50,37 pSt. Naar jeg tager Norge, og jeg tager samtlige Indtægter, som svare til Indtægterne i vor Finantslovs § 5, saa bliver det 77,86 pSt., og holder jeg mig blot til Tolden, til Brønderisindtægten og til Maltsafgiften, bliver det 75,49 pSt. Nu kommer jeg til Danmark. Naar jeg tager hele Indtægten efter § 5, saa udgjør det 47,88 pSt. af den samlede Indtægt, tager jeg Tolden og Brønderisindtægten alene, er det 38,17 pSt. Beregningen kan nu naturligvis opgjøres forstjellig. Der som vi for Danmark ville benytte Bruttopotosteringen, stille Forholdet sig noget, dog ikke meget anderledes; ville vi fradrage Kapitaltilskudene, stilles det sig naturligvis atter noget anderledes. Det ligger jo nær hos os at fradrage Kapitaltilskudene, skøndt vi, naar vi anfille en Sammenligning med England, finde, at der paa det engelske Budget ikke saa sjældent findes Kapitaltilskud, om de end have en anden Oprindelse end vore. Men selv om jeg fradrager Kapitaltilskudene, bliver Told- og Brønderisindtægten dog kun 42 pSt., altsaa under alle Omstændigheder blive Toldindtægten og Brønderisindtægten ikke over 44 pSt. Altsaa, uden at vi behøve at dvæle videre ved Tallene, bliver Resultatet dette, at af disse fire Lande er Danmark det, hvor Udbyttet af Told- og Brønderisindtægterne er lavest, og dette beider jeg, at man vil fastholde ligeoverfor de almindelige Betragtninger om Uretfærdigheden af en yderligere Medfattelse, et Ønske, som man gjerne kan dele, naar man blot samtidsig gjør sig nærværende og erindrer, at efter den Betragtning, hvorfra de erede Medlemmer ledes ved dette Ønske, ere vi heldigere stillede end Sverrig, heldigere stillede end England, heldigere stillede fremfor Alt end Norge. Det er umuligt Andet end at opfaste sig selv meget alvorlig det Spørgsmaal — i hvilket jeg dog ikke her tør forbyde mig, men som det vilde være meget interessant, hvis Nogen alvorlig vilde undersøge og granske — det Spørgsmaal nemlig, hvortil det kan ligge, at Strømningen i to Befolkninger, der i saa mange